EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 13.1.2023
COM(2023) 11 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om genomförandet av biodlingsprogram

Innehåll

1. INLEDNING 2

2. METOD 3

3. ÖVERSIKT ÖVER EU:s BIODLINGSSEKTOR 3

3.1 Produktion och priser 3

3.2 Handel 4

4. GENOMFÖRANDE AV NATIONELLA BIODLINGSPROGRAM 5

4.1 Rättslig grund 5

4.2 Syfte och åtgärder 6

4.3 EU:s budget för nationella biodlingsprogram och utnyttjandegrad 7

4.4 Tilldelning av EU-bidraget per medlemsstat 8

4.5 Utgifter per åtgärdsslag 9

5. METODER FÖR ATT FASTSTÄLLA ANTALET BIKUPOR 11

6. BIODLING I DE STRATEGISKA GJP-PLANERNA EFTER 2022 12

7. SLUTSATS 14

1. INLEDNING

Biodlingssektorn är trots sin ringa storlek i förhållande till andra jordbrukssektorer av mycket stor betydelse. Förutom att tillhandahålla honung och andra biodlingsprodukter bidrar den på ett ovärderligt sätt till pollinering av grödor, fruktträd och andra växter. EU:s gemensamma jordbrukspolitik innefattar flera verktyg för att stödja biodlingssektorn. Ett sådant är biodlingsprogrammen, som fastställs i förordning (EU) nr 1308/2013[1] (förordningen om den samlade marknadsordningen).

Enligt artikel 225 a i förordningen om den samlade marknadsordningen ska kommissionen vart tredje år lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om genomförandet av de åtgärder för biodlingssektorn som anges i artiklarna 55, 56 och 57. Rapporten ska också innehålla en lägesrapport om identifieringssystemen för bikupor. Denna rapport uppfyller kraven i artikel 225 a.

Rapporten omfattar genomförandet av de nationella biodlingsprogrammen för 2020–2022. Programmen gäller biodlingsåren 2020–2022, som löper från den 1 augusti 2019 till den 31 juli 2022, och anmäldes till kommissionen senast den 15 mars 2019. Genom en ändring av programmen under 2021 förlängdes deras löptid till den 31 december 2022, i enlighet med artikel 55.1 i förordningen om den samlade marknadsordningen, som ändrades genom övergångsordningen[2]. Ändringen innebar också att EU:s årliga budgetanslag ökades från 40 miljoner euro till 60 miljoner euro[3] 2021. Förlängningen av programmen möjliggör en smidig övergång från de nuvarande interventionerna till de framtida interventioner som ingår i de strategiska GJP-planerna. Rapporten omfattar inte genomförandet under det förlängda biodlingsåret från den 1 augusti 2021 till den 31 december 2022. En fullständig rapport om genomförandet under det förlängda året kan utarbetas först i slutet av 2023, eftersom perioden för utbetalningar till stödmottagare sträcker sig till den 15 oktober 2023.

Detta är kommissionens åttonde rapport till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av biodlingsprogrammen. Rapporten omfattar inte alla aspekter av biodling utan inriktar sig på genomförandet av biodlingsprogrammen. Den ger dock en kort översikt över biodlingssektorn i EU och innehåller information om EU-stöd till biodlingssektorn inom ramen för de framtida strategiska GJP-planerna.

EU har gett direktstöd till biodlingssektorn sedan 1997[4]. Stödet ger medlemsstaterna möjlighet att upprätta nationella program för sin biodlingssektor. Målet för dessa program är att förbättra de

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter (EUT L 347, 20.12.2013, s. 671).

[2] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/2220 av den 23 december 2020 om fastställande av vissa övergångsbestämmelser för stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) under åren 2021 och 2022 och om ändring av förordningarna (EU) nr 1305/2013, (EU) nr 1306/2013 och (EU) nr 1307/2013 vad gäller resurser och tillämpning under åren 2021 och 2022 och förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller resurser och fördelningen av sådant stöd under åren 2021 och 2022 (EUT L 437, 28.12.2020, s. 1).

[3] Rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2093 av den 17 december 2020 om den fleråriga budgetramen 2021–2027 (EUT L 433 I, 22.12.2020, s. 11). I det totala belopp som avsatts för Europeiska garantifonden för jordbruket i den fleråriga budgetramen ingår en ökning av EU:s bidrag till biodlingsprogrammen till 60 miljoner euro per år.

[4] Rådets förordning (EG) nr 1221/97 av den 25 juni 1997 om allmänna tillämpningsregler för åtgärder som syftar till att förbättra villkoren för produktion och saluföring av honung (EGT L 173, 1.7.1997, s. 1).

allmänna villkoren för produktion och saluföring av biodlingsprodukter: honung, drottninggelé, pollen, propolis eller bivax.

Biodlingsprogrammen medfinansieras till 50 % av Europeiska unionen och löper över tre år. Programmen är frivilliga, men alla medlemsstater har valt att införa dem, vilket visar på medlemsstaternas starka intresse och sektorns behov. Från och med 2023 kommer sektorn att få fortsatt stöd inom ramen för obligatoriska interventioner inom biodling som är en del av de nyligen godkända strategiska GJP-planerna. Medlemsstaterna kan också öka den lägsta medfinansieringsgraden på 50 % till högst 70 %.

2. METOD

Denna rapport bygger på följande informationskällor:

- Uppgifter som har lämnats av medlemsstaterna i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/1366 vad gäller stöd inom biodlingssektorn[5], bland annat om antalet bikupor på deras territorium.
- Uppgifter som har lämnats av medlemsstaterna i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1368 vad gäller stöd till biodlingssektorn[6], inbegripet de årliga genomföranderapporter som föreskrivs i artikel 10 i den förordningen. Dessa genomföranderapporter innehåller en sammanfattning av de faktiska utgifterna i euro under biodlingsåret, fördelat per åtgärd, samt de resultat som har uppnåtts, på grundval av de valda resultatindikatorerna för varje genomförd åtgärd. Dessa indikatorer är dock inte harmoniserade på EU-nivå och har inte legat till grund för slutsatserna i den här rapporten.
- Uppgifter om honungsproduktion och internationell handel från Eurostat[7], FN:s Comtrade-statistik[8] och FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO)[9].

Detaljerade uppgifter och sammanställningar om honungsmarknaden och de nationella biodlingsprogrammen finns på kommissionens webbplats Europa[10].

3. ÖVERSIKT ÖVER EU:s BIODLINGSSEKTOR

3.1 Produktion och priser

De senast tillgängliga uppgifterna om produktion och priser i EU gäller 2017 och 2018 och rapporterades av medlemsstaterna under 2019 inom ramen för deras nationella biodlingsprogram för

[5]Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/1366 av den 11 maj 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller stöd inom biodlingssektorn (EUT L 211, 8.8.2015, s. 3).
[6]Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1368 av den 6 augusti 2015 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller stöd till biodlingssektorn (EUT L 211, 8.8.2015, s. 9).
[7] https://ec.europa.eu/eurostat.
[8] https://comtrade.un.org/.
[9] http://www.fao.org/home/en/.
[10] https://agriculture.ec.europa.eu/farming/animal-products/honey_sv.

2020–2022. Medlemsstaterna bör under 2023 rapportera liknande marknadsuppgifter för 2021 och 2022[11].

Produktion

Enligt de uppgifter som lämnades under 2019 inom ramen för programmen 2020–2022 fanns det ungefär 17,3 miljoner bikupor och 615 058 biodlare i EU under 2018. Antalet bikupor har sedan dess ökat till 18,9 miljoner 2020 och 20 miljoner bikupor 2021. De senaste uppgifterna från 2018 visar också att antalet biodlare har ökat betydligt sedan 2016 då det, enligt uppgifterna för programmen 2017–2019, fanns 568 194 biodlare. Det finns dock varken finns någon harmoniserad metod för att definiera biodlare eller för att uppskatta antalet biodlare, så en ändring av denna siffra speglar inte nödvändigtvis den allmänna utvecklingen inom sektorn.

Eftersom medlemsstaterna inte har rapporterat några produktionssiffror sedan 2018, vilka redovisades i den föregående rapporten från den 17 december 2019[12], bygger den här rapporten på uppgifter från FAO. Enligt FAO producerade EU 217 864 ton honung under 2020, vilket gör EU till den näst största honungsproducenten i världen efter Kina, som producerar 458 100 ton. Sedan 2018 har EU:s produktion minskat med cirka 16 %, från 258 610 ton. EU producerar inte tillräckligt med honung för att tillgodose efterfrågan. År 2020 var EU till cirka 60 % självförsörjande[13], vilket är ungefär samma nivå som 2018. Den största leverantören av importerad honung under 2020 var Ukraina (31 % av importen) följt av Kina (21 % av importen).

Priser

Enligt de senaste tillgängliga uppgifterna, som rapporterats av medlemsstaterna för 2018, var det genomsnittliga EU-priset för blandhonung 6,46 euro/kg vid produktionsanläggningen och 3,79 euro/kg hos grossiståterförsäljare. Honungspriserna varierar kraftigt mellan olika medlemsstater beroende på kvalitet och försäljningsställe. Jämfört med de tidigare siffrorna för 2015 har genomsnittspriset förblivit i stort sett oförändrat. Den genomsnittliga produktionskostnaden har dock ökat från 3,21 euro/kg 2015 till 3,90 euro/kg 2018, vilket kan innebära en mindre vinstmarginal per kilogram producerad honung. Eftersom medlemsstaterna inte rapporterar volymen honung som säljs av grossister eller vid produktionsanläggningen är det svårt att beräkna producenternas vinstmarginal.

3.2 Handel[14]

Import

EU är endast självförsörjande till 60 % i fråga om honung. Under 2021 importerade EU 173 403 ton honung till ett sammanlagt värde av 406,1 miljoner euro. EU är den näst största importören av honung i världen efter Nordamerika, och Ukraina är dess huvudsakliga leverantör. Sedan 2019 har

[11] I enlighet med de krav som fastställs i artikel 15.3 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1475 av den 6 september 2022 om genomförandebestämmelser för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 vad gäller utvärderingen av strategiska GJP-planer och tillhandahållandet av information för övervakning och utvärdering (EUT L 232, 7.9.2022, s. 8).

[12] COM_COM(2019)0635_SV.pdf (europa.eu)

[13] Självförsörjningsgrad = EU:s produktion/(produktion + import − export).

[14] Källa för handelsuppgifter: Eurostat Comext, https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/statistics.

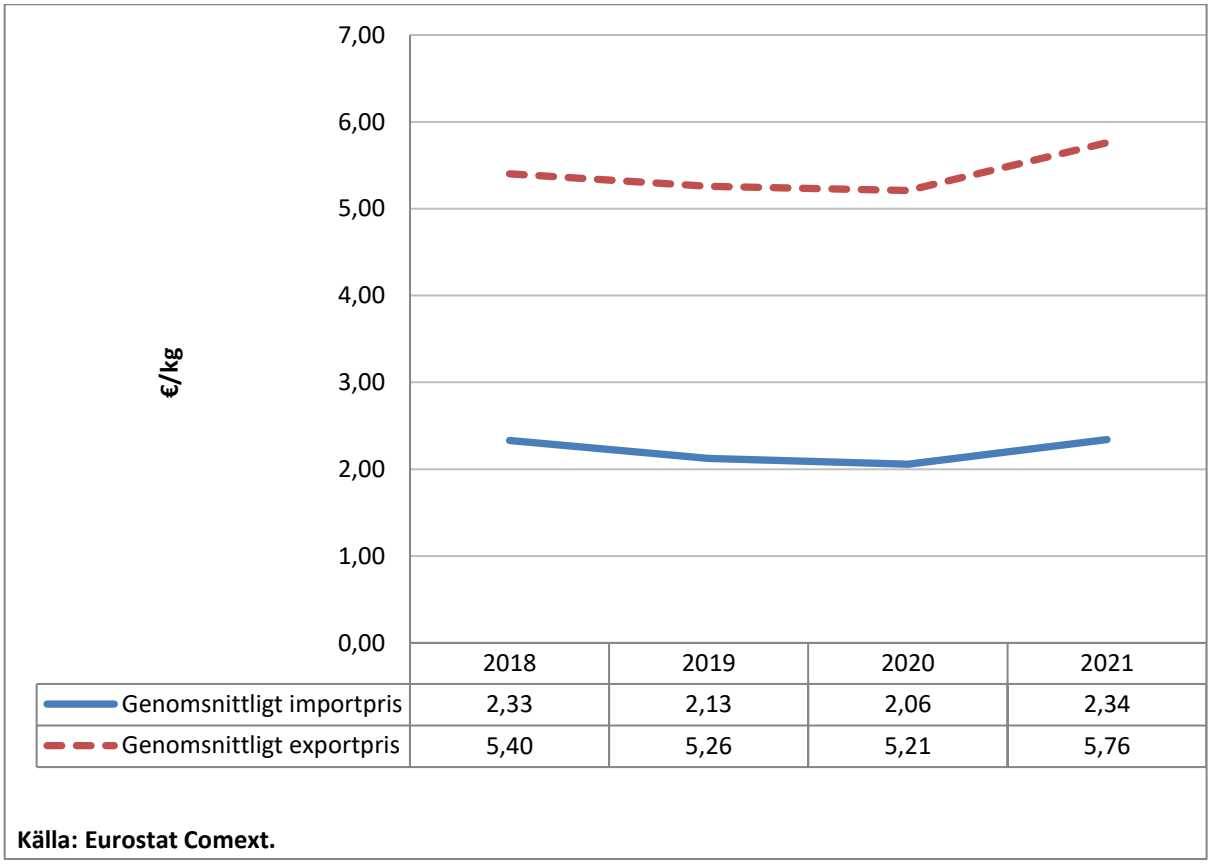
importen till EU från Ukraina ökat från 44 523 ton 2019 till 53 777 ton 2021. Under samma period har importen från Kina, som är EU:s näst största leverantör, också ökat från 45 108 till 48 109 ton, medan importen från de tredje och fjärde största leverantörerna, Argentina och Mexiko, minskade från 21 269 respektive 18 205 ton 2019, till 14 396 respektive 15 486 ton 2021.

Honung som importeras från länder utanför EU är oftast billigare än honung som har producerats i EU. Under 2021 låg det genomsnittliga importpriset på 2,34 euro/kg.

Export

EU:s exportvolymer är betydligt mindre än importvolymerna. Under 2021 exporterade EU 25 421 ton honung till ett sammanlagt värde av 146,4 miljoner euro, vilket volymmässigt motsvarar ungefär 15 % av importen till EU. De viktigaste marknaderna för EU:s honung är Förenade kungariket, Schweiz, Saudiarabien, USA och Japan. Under 2021 var det genomsnittliga exportpriset 5,76 euro/kg.

Diagram 1: Genomsnittspriser för honung som importeras till och exporteras från EU

	2018	2019	2020	2021
Genomsnittligt importpris	2,33	2,13	2,06	2,34
Genomsnittligt exportpris	5,40	5,26	5,21	5,76

Källa: Eurostat Comext.

4. GENOMFÖRANDE AV NATIONELLA BIODLINGSPROGRAM

4.1 Rättslig grund

Den rättsliga grunden för de nationella biodlingsprogrammen 2020–2022 är artiklarna 55–57 i förordningen om den samlade marknadsordningen, vilka kompletteras genom

- kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/1366, ändrad genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/580[15] och
- kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1368, ändrad genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/166[16].

Programmen för biodlingsåren 2020–2022 och finansiering av dessa godkändes genom kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/974 av den 12 juni 2019[17]. Under 2021 ändrades dessa program för att förlänga dem till slutet av 2022 samt för att öka den årliga budgeten från 40 miljoner euro till 60 miljoner euro (vilket utgör EU:s bidrag). De ändrade programmen godkändes genom kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/974 av den 9 juni 2021[18].

4.2 Syfte och åtgärder

Programmens övergripande mål är att förbättra de allmänna villkoren för produktion och saluföring av biodlingsprodukter i EU. Genom reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken 2013 infördes förändringar i programmen i syfte att anpassa de bidragsberättigande åtgärderna till sektorns behov och förbättra tilldelningen av EU-medel genom utveckling av de metoder som medlemsstaterna använder för att uppskatta antalet bikupor i sina länder. De bidragsberättigande åtgärderna för programmen 2020–2022 bygger på samma tillgängliga åtgärder som för programmen 2017–2019 och beskrivs nedan.

a) **Tekniskt stöd till biodlare och biodlarorganisationer.** Medlemsstaterna använder denna åtgärd för att finansiera utbildning, anordna kurser och tryckt utbildningsmaterial samt för att köpa teknisk utrustning för produktion och primärbearbetning av honung och ge särskilt stöd till unga biodlare.

b) **Bekämpning av angrepp på bibestånd och sjukdomar som drabbar bibestånd, särskilt varroasjukan.** Denna åtgärd utökades redan i det föregående programmet för att omfatta bekämpning av andra angrepp på bibestånd och sjukdomar som drabbar bibestånd än varroasjukan, såsom sammetsgetingen (*Vespa velutina*) och den lilla kupskalbaggen (*Aethina tumida*). De flesta programmen är dock fortfarande främst inriktade på bekämpning av varroasjukan genom att stödja åtgärder för att minska parasitbelastningen och informera biodlare om behovet av och metoder för att bekämpa varroakvalster.

[15] Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/580 av den 1 februari 2021 om ändring av delegerad förordning (EU) 2015/1366 vad gäller grunden för tilldelning av det finansiella bidraget inom biodlingssektorn (EUT L 124, 12.4.2021 s. 1).

[16] Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/166 av den 10 februari 2021 om ändring av genomförandeförordning (EU) 2015/1368 vad gäller förlängning av de nationella programmen inom biodlingssektorn (EUT L 48, 11.2.2021, s. 1).

[17] Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/974 av den 12 juni 2019 om godkännande av de nationella program för förbättring av produktion och saluföring av biodlingsprodukter som framlagts av medlemsstaterna i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 (delgivet med nr C(2019) 4177) (EUT L 157, 14.6.2019, s. 28).

[18] Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/974 av den 9 juni 2021 om godkännande av de ändrade nationella program för förbättring av produktion och saluföring av biodlingsprodukter som lagts fram av medlemsstaterna i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 (delgivet med nr C(2021) 4021) (EUT L 215, 17.6.2021, s. 37).

c) **Rationalisering vid flyttning av bisamhällen.** Stöd till insatser för att underlätta flyttning av bisamhällen, såsom identifiering av bikupor och ramar, ett register över flyttning av bisamhällen, investeringar i material och utrustning som underlättar flyttning av bisamhällen och kartläggning av blomstersorter.

d) **Åtgärder till stöd för laboratorier som utför analyser av biodlingsprodukter för att hjälpa biodlare att saluföra och öka värdet av sina produkter.** Denna åtgärd används främst för analys av honungens fysikalisk-kemiska egenskaper, men den omfattar också andra biodlingsprodukter[19] som drottninggelé, pollen, propolis eller bivax. Denna information gör det möjligt för biodlare att på ett bättre sätt saluföra och öka värdet av sina produkter.

e) **Stödåtgärder för utökningen av bibestånden.** Genom denna åtgärd ges stöd för att kompensera förlusten av bin, vilket förhindrar en minskning av produktionen. Medlen används främst för att köpa bikolonier, drottningar eller nya bikupor och för att främja produktionen av bidrottningar, särskilt inhemska biraser.

f) **Samarbete med specialiserade organ för genomförandet av programmen för tillämpad forskning om biodling och biodlingsprodukter.** Detta gör det möjligt för medlemsstaterna att finansiera särskilda forskningsprojekt som syftar till att förbättra biodling, produktion av eller kvaliteten på honung, samt att sprida resultaten av sådana projekt.

g) **Övervakning av marknaden.** Detta stöd ges till marknadsövervakning av biodlingsprodukter och priser i syfte att bidra till bättre produktionsvillkor och stödja nationella strategier för övervakning av marknaden.

h) **Förbättring av produktkvaliteten för ett bättre utnyttjande av produkternas marknadspotential.** Detta finansierar åtgärder för att utnyttja marknadspotentialen hos honung och andra biodlingsprodukter.

4.3 EU:s budget för nationella biodlingsprogram och utnyttjandegrad

De EU-medel som tilldelats biodlingssektorn ökade från 36 miljoner euro per år för biodlingsprogrammen 2017–2019 till 40 miljoner euro[20] per år under biodlingsprogrammen 2020–2022. Programmen ändrades 2021 i syfte att förlänga dem och öka budgetanslagen till 60 miljoner euro från och med 2021.

EU:s bidrag till biodlingsprogrammen motsvarar 50 % av medlemsstaternas utgifter. För biodlingsåren 2020–2022 var 318,9 miljoner euro[21] tillgängliga för de nationella biodlingsprogrammen i EU, 48 % mer än för perioden 2017–2019. Hälften av dessa medel utgörs av EU-bidrag och hälften av medlemsstaternas medfinansiering.

Även om medlen inte utnyttjades fullt ut var utnyttjandegraden fortfarande relativt hög både 2019 och 2020, men betydligt lägre 2021. Att utnyttjandegraden minskade under 2021 beror på att

[19] De biodlingsprodukter som ingår i biodlingsprogrammen förtecknas i del XXII av bilaga I till förordning (EU) nr 1308/2013 och utgörs av honung, drottninggelé, propolis, pollen och bivax.

[20] Totalt EU-bidrag till EU-28, inklusive Förenade kungariket.

[21] Totalt belopp till EU-27, exklusive Förenade kungariket.

budgetanslagen ökade betydligt och att ändringarna av programmen skedde något sent med tanke på utnyttjandet av medlen, eftersom de ändrade programmen anmäldes i mars 2021 och godkändes först i juni 2021. Även om medlemsstaterna informerades om de kommande ändringarna under 2020 och uppmuntrades att maximera utnyttjandet av medel under 2021 hade flera medlemsstater svårt att utnyttja de ökade medlen, särskilt de som fick betydligt mer medel än de fått under 2019. Medan 21 medlemsstater under 2020 nådde en utnyttjandegrad på 80 % eller mer och bara 6 låg under 80 %, nådde 11 medlemsstater under 2021 en utnyttjandegrad på 80 % eller mer och 16 låg under 80 %. I tabell 1 sammanfattas EU-finansieringen och genomförandegraden för biodlingsprogrammen 2020–2022 och biodlingsåret 2019 (för vilket det inte fanns några tillgängliga uppgifter när den senaste rapporten offentliggjordes den 17 december 2019).

Tabell 1: EU-medel och genomförandegrad för biodlingsprogram

Tillgängliga EU-medel för	biodlingsår 2019 programperioden 2017–2019	biodlingsår 2020 programperioden 2020–2022	biodlingsår 2021 programperioden 2020–2022	biodlingsår 2022 programperioden 2020–2022	räkenskapsår 2023 för interventioner inom biodling inom ramen för de strategiska GJP-planerna jan–okt 2023
i euro	36 000 000	39 441 410[22]	60 000 000	60 000 000	60 000 000[23]
Av medlemsstater använda EU-medel i euro*	33 757 308	35 947 262	46 772 973	Ska anmälas senast den 31 december 2023	Ska anmälas senast den 15 juni 2024
Genomförandegrad	94 %	91 %	78 %		

**Källa: Medlemsstaternas årliga genomföranderapporter som lämnats in i enlighet med artikel 10 i förordning (EU) 2015/1368.*

4.4 Tilldelning av EU-bidraget per medlemsstat

Reglerna för beräkning av de EU-bidrag som ska tilldelas biodlingsprogrammen fastställs i artikel 4 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/1366 och bygger på andelen bikupor som anmälts av de medlemsstater som deltar i programmet. Det fastställs även att EU:s bidrag ska vara minst

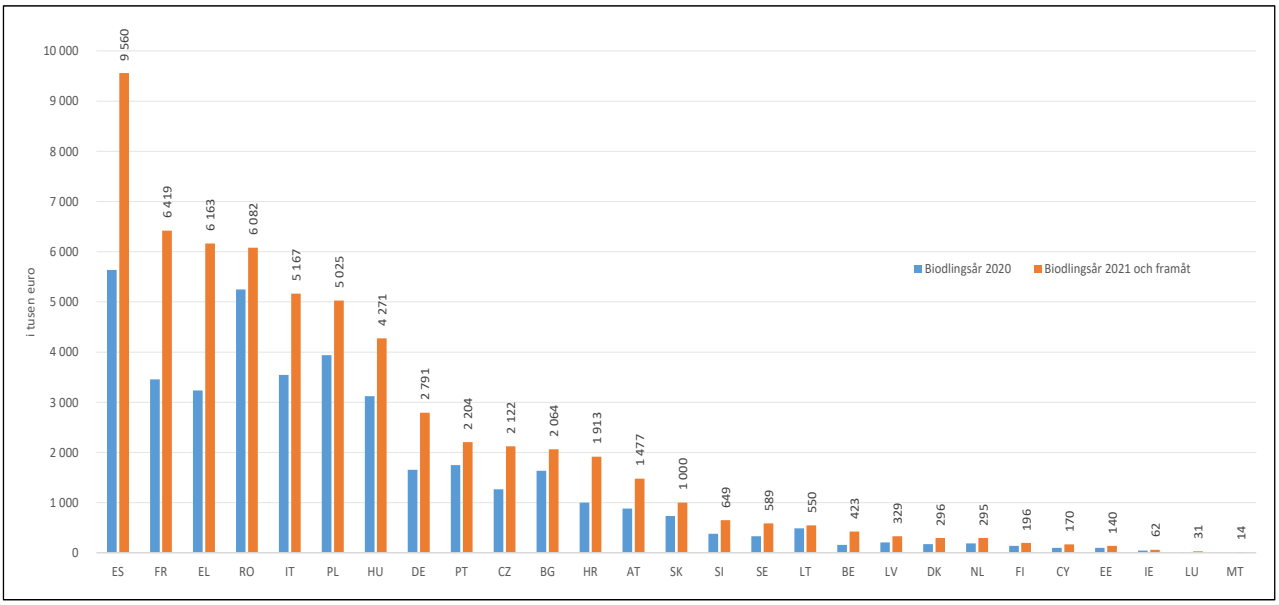
[22] EU-bidrag till EU-27, exklusive Förenade kungariket.

[23] Budgeten för räkenskapsåret 2023 kan också användas för att betala för åtgärder som genomförts mellan den 1 augusti 2022 och den 31 december 2022, vilket beskrivs i avsnitt 6.

25 000 euro per program. Om en medlemsstat begär mindre än den skulle ha rätt till baserat på andelen bikupor får den återstående EU-finansieringen dock fördelas till andra medlemsstater som begär mer än sin teoretiska andel av finansieringen.

I enlighet med artikel 4 i förordning (EU) 2015/1366 baserades tilldelningen av EU-medel för biodlingsprogrammen 2020–2022, som anmäldes 2019, på det antal bikupor som medlemsstaterna anmälde 2017 och 2018. Från och med 2021 har de ökade EU-bidragen tilldelats i enlighet med bilaga 10 till förordningen om strategiska planer inom den gemensamma jordbrukspolitiken (förordning (EU) 2021/2115)[24]. Dessa bidrag beräknades utifrån det antal bikupor som medlemsstaterna anmälde 2013 i sina biodlingsprogram för 2014–2016, och justerades genom ansökningarna om finansiering under programperioden 2017–2019[25].

Diagram 2: Tilldelning av EU-bidrag per medlemsstat för biodlingsåren 2020–2022

Källa: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/974 (för 2020) och kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/974 (för 2021 och 2022).

4.5 Utgifter per åtgärdsslag

Enligt artikel 10 i förordning 2015/1368 är medlemsstaterna skyldiga att senast den 15 mars varje år lägga fram en årlig genomföranderapport som omfattar föregående biodlingsår. De två första årliga rapporterna gällde biodlingsåren 2020[26] och 2021[27] och lades fram 2021 respektive 2022.

[24] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013 (EUT L 435, 6.12.2021, s. 1).

[25] Artikel 1 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/580.

[26] Från den 1 augusti 2019 till den 31 juli 2020.

[27] Från den 1 augusti 2020 till den 31 juli 2021.

Fördelningen av utgifter per åtgärdsslag för biodlingsåret 2021 visas i cirkeldiagrammet nedan *(diagram 3)*. Som jämförelse visas i diagram 4 en liknande fördelning per åtgärdsslag för biodlingsåret 2020, där det framgår att fördelningen, mätt i procent, var ganska likartad.

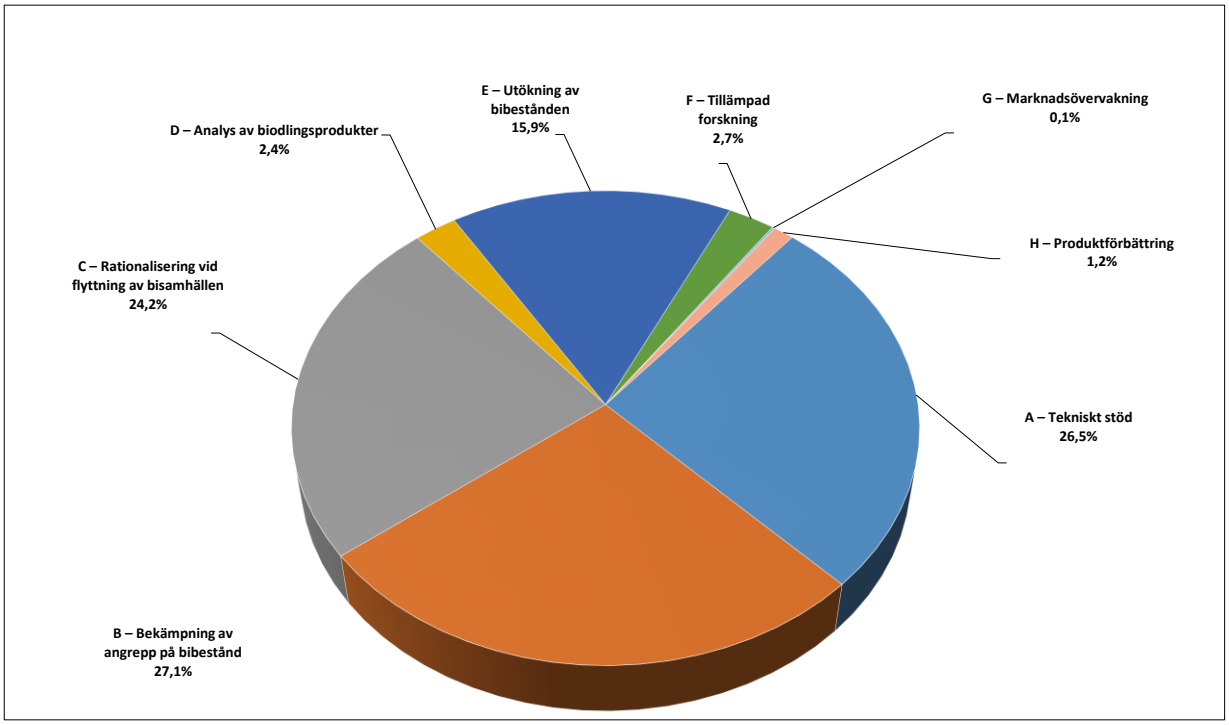
År 2021 stod två åtgärder (**tekniskt stöd** och **bekämpning av angrepp på bibestånd**) för 54 % av de tillgängliga medlen. I likhet med tidigare år uppgick den sammanlagda graden för dessa åtgärder under 2020 till nästan 60 %. Detta återspeglar det fortsatta behovet av vidareutbildning för biodlare och investeringar i biodlingsutrustning som stöds inom ramen för åtgärd A (tekniskt stöd) och av biodlingsmetoder som motverkar sjukdomar och angrepp på bibestånd som stöds inom ramen för åtgärd B (bekämpning av angrepp på bikupor och av sjukdomar).

I likhet med tidigare år var de två populäraste åtgärderna därefter **rationalisering vid flyttning av bisamhällen** och **utökning av bibestånden**. Dessa stod för 40 % av de totala utgifterna i alla medlemsstater 2021 och för 34 % 2020. I flera medlemsstater är flyttning av bisamhällen en absolut nödvändig metod för att tillgodose honungsbins näringsbehov under hela biodlingssäsongen och tillhandahålla pollineringstjänster.

Åtgärder för **tillämpad forskning** och **analys av honung** kom på femte och sjätte plats i fråga om stöd. Åtgärderna tilldelades 2,7 % respektive 2,4 % av de tillgängliga medlen 2021.

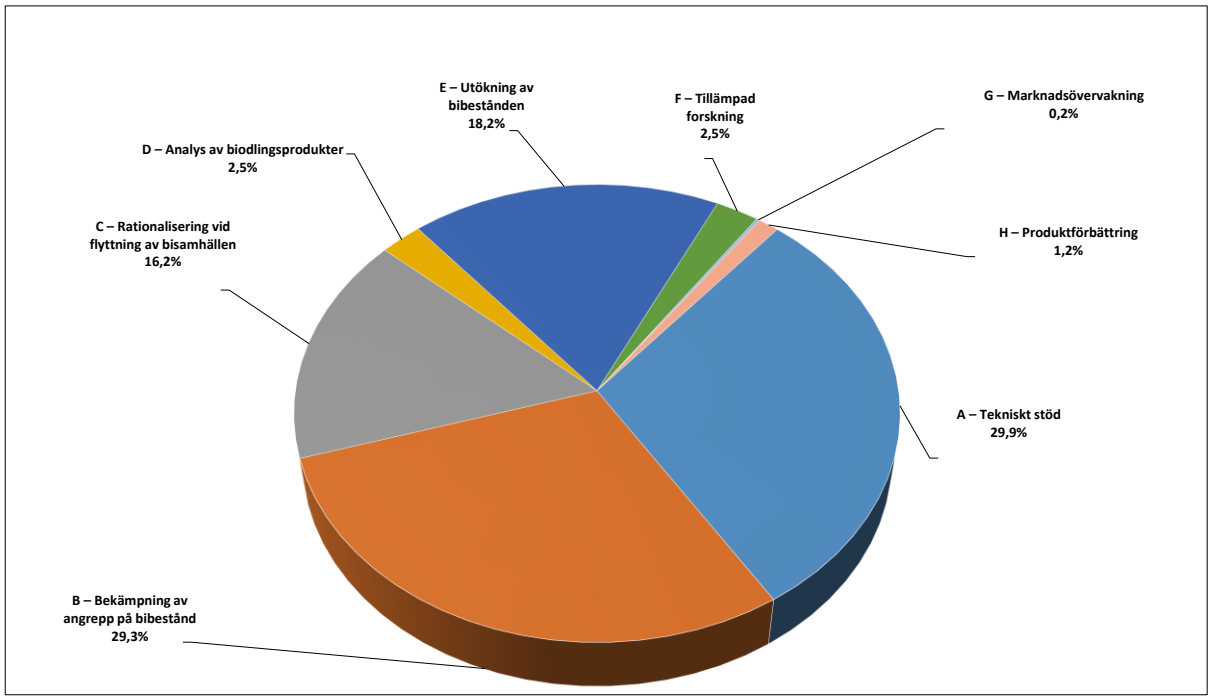
Åtgärderna för att stödja **produktförbättring** och **marknadsövervakning**, som först infördes i programmen 2017–2019, tilldelades tillsammans mindre än 2 % av medlen både 2020 och 2021.

Diagram 3: Utgifter i procent per åtgärd under biodlingsåret 2021

Källa: Medlemsstaternas årliga genomföranderapport för 2021.

Diagram 4: Utgifter i procent per åtgärd under biodlingsåret 2020

Källa: Medlemsstaternas årliga genomföranderapport för 2020.

5. METODER FÖR ATT FASTSTÄLLA ANTALET BIKUPOR

Enligt artikel 3 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/1366 ska medlemsstater som inkommer med nationella biodlingsprogram till kommissionen från och med 2017 varje år anmäla antalet bikupor i respektive land som är klara för övervintring. Dessutom är medlemsstaterna enligt artikel 2 i den förordningen skyldiga att använda tillförlitliga metoder för att fastställa denna siffra, och dessa ska beskrivas i deras biodlingsprogram. Den delegerade förordningen antogs 2015 på grundval av de befogenheter som ges enligt artikel 56.1 b i förordningen om den samlade marknadsordningen, och i den fastställdes grunden för tilldelning av EU:s ekonomiska bidrag till medlemsstaternas biodlingsprogram, baserat på antalet bikupor.

I förordningen fastställdes också definitionen av en bikupa som ”… den enhet innehållande en koloni honungsbin som används för produktion av honung, andra biodlingsprodukter eller för avelsmaterial för honungsbin samt alla element som krävs för dess överlevnad”.

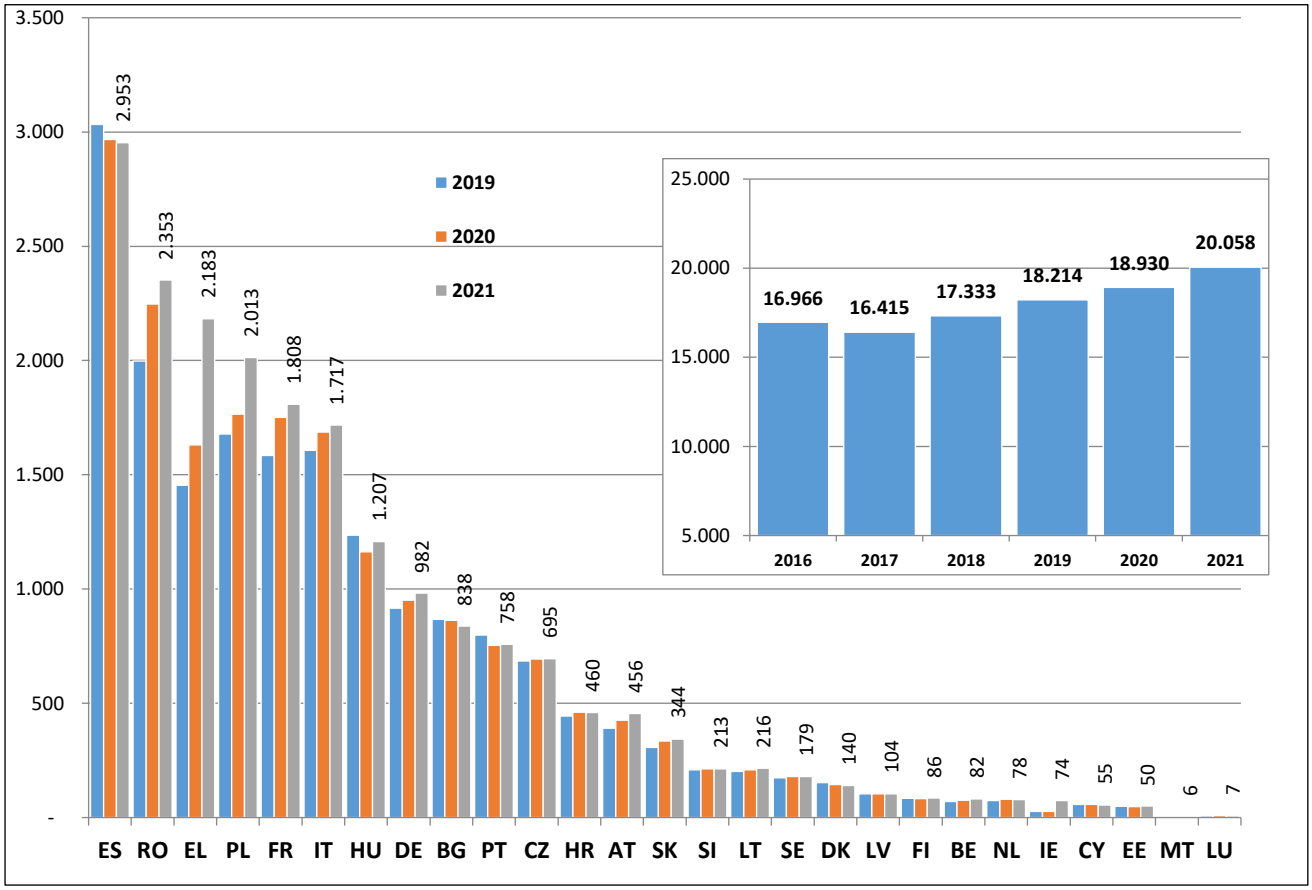
Även om den årliga finansieringen till medlemsstaterna i de strategiska GJP-planerna inte längre kommer att baseras på antalet anmälda bikupor är det fortfarande viktigt att känna till antalet bikupor i medlemsstaterna. Denna information är nödvändig för att kunna följa utvecklingen inom sektorn, utvärdera stödens effekter och hålla EU-medborgare informerade. I enlighet med artiklarna 36–38 i förordning (EU) nr 2022/126[28] ska medlemsstaterna i sina framtida strategiska GJP-planer inkludera

[28] Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/126 av den 7 december 2021 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 med ytterligare krav för vissa interventionstyper som anges av medlemsstaterna i deras strategiska GJP-planer för perioden 2023–2027 enligt den förordningen samt om andelen för norm 1 för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC) (EUT L 20, 31.1.2022, s. 52).

en beskrivning av en tillförlitlig metod för beräkning av antalet bikupor som är klara för övervintring och senast den 15 juni varje år anmäla antalet bikupor. Dessa beräkningsmetoder, som rapporterades av medlemsstaterna både inom ramen för programmen 2020–2022 och för de strategiska planerna, är fortsatt relativt oförändrade jämfört med de första rapporterade metoderna under biodlingsprogrammen 2017–2019, som beskrivs i den föregående rapporten från den 17 december 2019.

Eftersom det inte fanns någon harmoniserad regel för dessa aspekter före tillämpningen av den delegerade akten går det inte att direkt jämföra antalet anmälda bikupor före dess tillämpning 2017 med antalet anmälda bikupor efter den 15 mars 2017. Den långsiktiga historiska utvecklingen tyder dock på att antalet bikupor har ökat i EU varje år, vilket visas i diagram 5. Denna positiva utveckling märks i nästan alla medlemsstater.

Figur 5: Utveckling av antalet bikupor inom EU i tusental

Källa: Medlemsstaternas årliga anmälan av antalet bikupor klara för övervintring som finns i deras land.

6. BIODLING I DE STRATEGISKA GJP-PLANERNA EFTER 2022

Från och med 2023 kommer stöd till biodlingssektorn att beviljas genom interventioner inom biodling som ingår i de nationella strategiska GJP-planerna. Enligt förordningen om den samlade marknadsordningen var det frivilligt för medlemsstaterna att genomföra biodlingsprogram, men från och med 2023 blir det obligatoriskt. Att biodling förs in i GJP-planerna kommer att öka sektorns synlighet och säkerställa att hänsyn tas till sektorns bidrag till den gemensamma jordbrukspolitikens övergripande mål.

I enlighet med bilaga X i förordningen om strategiska planer inom den gemensamma jordbrukspolitiken kommer finansieringen av interventioner inom biodling att ligga kvar på 60 miljoner euro per räkenskapsår mellan 2023 och 2025. Budgeten för 2023 kommer att omfatta både de interventioner inom biodling som genomförs inom ramen för de strategiska planerna (och betalas ut under perioden 1 januari 2023–15 oktober 2023) och de biodlingsåtgärder som genomförs under perioden 1 augusti 2022–31 december 2022 inom ramen för de nuvarande biodlingsprogrammen (och betalas ut under perioden 16 oktober 2022–15 oktober 2023). På liknande sätt kommer anslagen för kommande räkenskapsår att omfatta utgifter för de interventioner inom biodling som genomförs inom ramen för de strategiska planerna samt eventuella ytterligare utgifter för de biodlingsåtgärder som genomförs inom ramen för de nuvarande biodlingsprogrammen. Flera medlemsstater kommer att utnyttja medlen för 2023 för att betala för åtgärder som genomförts under de sista fem månaderna av 2022, enligt vad de har meddelat i sina strategiska planer. En annan ändring som införts i de strategiska planerna gör det möjligt för medlemsstaterna att öka sin medfinansieringsgrad från det obligatoriska minimikravet på 50 % till 70 % för att ytterligare öka sina budgetar. Tre medlemsstater (Bulgarien, Italien och Luxemburg) har valt att göra detta. De andra fortsätter med den obligatoriska medfinansieringsgraden på minst 50 %.

När medlemsstaterna utarbetar sina interventioner inom biodling för perioden mellan 2023 och 2027 inom ramen för de strategiska planerna måste syftet vara att uppnå minst ett av de specifika GJP-målen (artikel 6.1 i förordning (EU) 2021/2115).

I likhet med nuvarande program kommer stödet till biodling att ges via en rad olika interventioner som utarbetats av medlemsstaterna i samarbete med företrädare för organisationer inom biodling. Medlemsstaterna kan välja bland de sju interventionstyperna i artikel 55 i förordning (EU) 2021/2115, som följer på tidigare åtgärder i enlighet med förordningen om den samlade marknadsordningen och ytterligare breddar det stöd som ges. Dessa är

a) rådgivningstjänster, tekniskt bistånd, utbildning, information och utbyte av bästa metoder, inbegripet genom nätverk, för biodlare och biodlarorganisationer,

b) investeringar i materiella och immateriella tillgångar samt andra åtgärder, bland annat för

i) bekämpning av skadedjur och sjukdomar som drabbar bibestånd, särskilt varroasjukan,
ii) förhindrande av skador som orsakas av ogynnsamma väderförhållanden och främjande av utveckling och användning av förvaltningsmetoder som är anpassade till förändrade klimatförhållanden,
iii) förstärkning av bisamhällena i unionen, inbegripet biförädling,
iv) rationalisering vid flyttning av bisamhällen,

c) åtgärder till stöd för laboratorier som utför analyser av biodlingsprodukter, förluster av bin eller produktivitetsminskning samt ämnen som kan vara giftiga för bin,

d) åtgärder för att bevara eller öka det befintliga antalet bisamhällen i unionen, inbegripet biförädling,

e) samarbete med specialiserade organ för genomförande av forskningsprogram om biodling och biodlingsprodukter,

f) främjande, kommunikation och marknadsföring, inbegripet marknadsövervakningsåtgärder och verksamhet som särskilt syftar till att höja konsumenternas medvetenhet om biodlingsprodukters kvalitet,

g) åtgärder för att höja produktkvaliteten.

7. SLUTSATS

Vikten av att stödja biodlingssektorn erkänns av alla i EU, såväl EU-institutioner och nationella och regionala myndigheter som allmänheten. Även om det har varit frivilligt att genomföra biodlingsprogram har alla medlemsstater de senaste åren gjort det, i nära samarbete med sektorn och dess företrädare. Genom att det blir obligatoriskt för alla medlemsstater att inkludera stöd till biodling i sina strategiska GJP-planer understryker man ytterligare sektorns betydelse och dess bidrag till de specifika GJP-målen, särskilt när det gäller att öka den biologiska mångfalden och bevara livsmiljöer. Det innebär också ett erkännande av det värdefulla stöd som tillhandahålls genom dessa program när det gäller att hantera de ökande utmaningarna inom biodlingen, som ytterligare förvärras av klimatförändringarna.

Under de gångna åren har utbudet av åtgärder breddats, särskilt i och med de senaste interventionstyperna som infördes i förordningen om strategiska planer inom den gemensamma jordbrukspolitiken. Dessa interventioner utvidgar och förbättrar de tidigare åtgärderna och möjliggör fler nya åtgärder för att tillgodose behoven inom sektorn i alla medlemsstater. Utöver detta bör den betydande ökningen av finansieringen sedan 2021 och möjligheten för medlemsstaterna att öka sin nationella medfinansiering leda till att sektorn får de resurser den behöver för att förbättra produktionen och saluföringen av biodlingsprodukter, samtidigt som hänsyn tas till biodlares olika behov i alla delar av EU. Detta borgar väl för ett fortsatt stort utnyttjande av tillgängliga medel i alla medlemsstater.

En god indikator på den positiva effekt dessa program har haft på sektorn är antalet bikupor, som fortsätter att öka varje år. Denna ökning åtföljs dock inte alltid av en ökad produktion, eftersom produktionen är starkt beroende av bland annat klimatförhållanden. Sektorns sammanlagda lönsamhet är också beroende av att biodlarna får skäligt betalt för sina produkter. EU-genomsnittet för priset på honung har inte ökat särskilt mycket under åren som gått, samtidigt som produktionskostnaderna fortsätter att öka och importpriserna minskar. Det krävs en samordnad och gemensam insats för att ta itu med de många utmaningarna. Detta understryker vikten av ett fortsatt stöd till sektorn, särskilt med tanke på den ovärderliga roll som bin spelar för jordbruket och miljön.